

بیست و یک خصوصیت شخصیتی

«راه حلی دیگر برای پرسشنامه‌های شخصیت در مشاغل»

نویل استانتون^(۱)

نوشته:

جرالد ماتنوس^(۲)

برگردان: محمود زیبانی

مقدمه:

این مقاله، خلاصه ایست از مقاله «ماتنوس^(۳) و استانتون^(۴)» که در مجله «شخصیت و تفاوت‌های صنعتی^(۵)» آمده است. یکی از اشکالات اساسی در رابطه با راه حل‌های ویژه و متمایز قبلی، غالباً فقدان دلایل و شواهد محکم در حمایت از اعتبار اینگونه پرسشنامه‌هاست. همچنین در این مقاله، براساس یک روش خاص، دلایلی حاکی از اینکه چگونه پیش از تدوین راه حل اصلی، عوامل بیشماری بدست می‌آیند، توسط شرکت «سویل هولدورث^(۶)» ارایه شده است، در طراحی پرسشنامه‌های شخصیتی نقایص به گونه‌ای اجتناب‌ناپذیر بر عناصر و جنبه‌های تشکیل دهنده آنها تأثیر می‌گذارد. در ارزیابی شخصیت افراد بوسیله پرسشنامه، جنبه‌های بسیاری وجود دارد. مثلاً شرکت مذکور در ارزیابی خود بر شش عامل یا جنبه تکیه داشته است. این جنبه‌ها عبارت بودند از:

۱- انتخاب کارکنان

۲- بهسازی کارکنان ۳- ایجاد گروهها

۴- تحقیقات کارکنان

۵- مشاوره کاری ۶- ارزیابی تضمینهای اتخاذ‌شده

1- Noville Stanton.

2 - Gerald Matthews.

3- Gerald Matthews از دانشگاه داندی اسکاتلند

4- Neville Stanton از دانشگاه سات همپتون انگلستان

5- Personality and Industrial Differences

6- Saville Holdsworth Ltd

امر بیانگر این فرضیه است که برخی از خصوصیات ویژه، با اجرای کار همبستگی متقابل دارند. باعنایت به این موضوع که اتخاذ تصمیمات مهم بطور بالقوه بر بنای اطلاعات حاصل از آزمونهای شخصیتی است، معیارهای ارزیابی خصوصیات شخصیتی افراد نیز باید موثق و معتبر باشند. همچنین این معیارها باید از نظر روانسنجی کاملاً متمایز و مشخص باشند. بدین معنا که دو یا چند معیار باید از یک خصوصیت، ارزیابیهای گوناگون بدست دهنده ارزیابی شخصیت از طریق پرسشنامه، جهت برگزیدن افراد چندان هم بدون انتقاد نیست، لذا باید اطمینان حاصل کنیم که روش‌های بکاررفته با دقت هرچه تمام‌تر اتخاذ شده باشند. بکارگیری ارزیابیهایی که انسجام لازم را ندارند به مثابه نشانه‌روی اشتباه یک تیرانداز بر روی هدف است. تیراندازی که دستگاه نشانه‌روی اسلحه‌اش درست تنظیم نشده باشد، همواره تیرش به خطای می‌رود و فرقی نمی‌کند که وی تاچه حد در تیراندازی مهارت دارد.

یک مکانیسم مؤثر جهت گزینش افراد مناسب در یک گروه، ارزیابیهای شخصیتی می‌تواند مفید باشد. در تحقیقات و بررسیها پی‌رامون تفاوت‌های ذاتی افراد، در گروههای شغلی، خصوصیات شخصیتی افراد در نظر گرفته شده است. امروزه ایده ترسیم خصوصیات شخصیتی افراد جهت مشاغل مختلف، بصورت یک تصور عمومی درآمده، شاید پدیده‌رسیله بتوان به عملکردگاهی گوناگون در درون گروههای شغلی و حتی میان این گروهها پی‌برد. همچنین در اتخاذ تصمیمات مربوط به خطمشی آزمونهای شخصیتی می‌توانند مفید واقع گردند و این امر از طریق تشریق و ترغیب افراد به درنظر گرفتن وضعیت دلخواه آنها جهت درگیر شدن در کار امکان‌پذیر است. با یک آزمون جهت مقایسه خصوصیات افراد و مشخصات لازم برای انجام کارهای مختلف می‌توان جایگاه شغلی مناسب افراد را یافت.

بالاخره، این نوع آزمونها می‌توانند در تصمیم‌گیریها، شواهد عینی دیگری را ارایه نمایند. این

پرسشنامه‌های شخصیت می‌تواند عامل مؤثر و کمک مفیدی در انتخاب افراد برای شغل‌های مختلف باشد. محکن است که انجام یک نوع کار مستلزم ارایه حالت و وضعیت خاصی از سوی متقاضی آن کار باشد. - نظیر برخورد مؤدبانه با مردم - در عین حال باید توجه داشت که ارزیابی شخصیت نباید منحصر و محدود به یک آزمون باشد. ضمناً این آزمون یقیناً می‌تواند مدرک و گواه مناسبی در بررسی خصوصیات موجود افراد باشد. همچنین در امر بسط و گسترش پرسنل، بکارگیری آزمونهای شخصیتی می‌تواند ارایه گری یک تصویر کامل از هر فرد برای کارفرما باشد. اطلاعات حاصل از این پرسشنامه‌ها بدلیل مشخص نمودن نقاط قوت که گاه نیازمند تعلیمات بیشتر هستند، می‌تواند در پیشبرد برنامه‌های مربوط به خطمشی بکار گرفته شود. از نظر «بلبین»^(۷) اگر بخواهیم جهت کار بر روی یک پروژه، تیم موفقی داشته باشیم باید به برخی از خصوصیات ویژه افراد توجه نماییم. به همین دلیل، در ارایه

دست‌اندرکاران این امر باید از صحت آزمون‌های اشان اطمینان حاصل نمایند و روش بکارگیری آزمون‌ها نیز باید منطبق بر نیازهای افراد باشد. دو مین روش که بعداً راجع به آن بحث خواهیم نمود نشان دادن ارتباطات معنی دار میان معیارهای پرسشنامه‌ها و ارزیابیهای بیرونی نظیر روش انجام شغل موردنظر است.

اگر بخواهیم هم نیازهای روانسنجی (ارایه عوامل معتبر ساختاری) و هم اهداف عملی بکارگیرندگان آزمونها (ارایه معیارهای ممکن از نظر عملی) را برآورده نماییم، خواهیم دید که راه حل‌های ارایه شده برای برخی اهداف بکارگیرندگان این آزمونها کافی نیست. از نظر «سویل» هدف اصلی از بسط مدل ۳۱ معیاری، طرح یک پرسشنامه جامع شخصی است. اهداف این تحقیق عبارت بودند از:

دادن وابستگی و ارتباط عناصر تشکیل دهنده یک معیار بعنوان شاخصهای سازنده ابعاد شخصیتی افراد است. اگر یک پرسشنامه شخصیتی دارای عاملی غیرمعتبر در ساختارش باشد، آنگاه معیار بکار رفته جهت ارزیابی نامزدها در بهترین ارزیابی خود، یا خصوصیات واقعی افراد را نشان نمی‌دهد و یا ناگزیر خصوصیاتی را نشان می‌دهد که یا اهمیت واقعی ندارند و یا کاملاً نادرست و بدون پایه و اساس هستند. تصمیماتی نیز که براساس چنین اطلاعاتی اتخاذ می‌شوند غیرقابل اطمینان و غیر موثق هستند. این امر می‌تواند استفاده کننده از این نوع آزمونها را در بد وضعی قرار دهد زیرا ممکن است، افراد ادعای نمایند گزینشی که بایستی فقط براساس اطلاعات شغلی باشد، غیر منصفانه است. با توجه به اینکه بررسی و تصحیح آزمون نسبتاً ساده است، مدیران و

به همین ترتیب، اگر پرسشنامه‌های بکار گرفته شده در برگزیدن افراد مناسب، تفاوت‌های واقعی شخصیت نامزدها را نمایان نکند و یا اگر اصولاً پرسشنامه‌ها مشخص کننده تفاوت‌هایی باشد که عملاً وجود ندارند، می‌توان گفت که استفاده کننده از آنها به خط رفته است هرچند که وی بسیار حرفه‌ای و متخصص باشد. سنجش‌های پرسشنامه‌ای در معرض انواع مختلف خطاهای قرار دارند. در این مقاله، ابتدا به آنچه که «کلاین^(۸)» آنرا «اعتبار ساختار^(۹)» می‌نامد، می‌پردازیم.

«اعتبار ساختار» به معنای **میزان اعتبار معیارهای پرسشنامه بوده و نشاندهنده ابعاد علایق شخصی افراد است.** برای ایجاد این اعتبار، اساساً دو راه وجود دارد. اول، استفاده از روش آماری چند متغیری و تجزیه و تحلیل عوامل جهت نشان

- تکرار پنج عامل قبلی بوسیله تجزیه و تحلیل معیارها،
- بررسی این موضوع که چند عامل کوچکتر را می‌توان بوسیله تجزیه و تحلیل عوامل قبلی بدست آورد.

وجود دارد به شرط آنکه این یافته‌ها از نظر روانسنجی صحت داشته باشند.

زبان این پرسشنامه، زبان نسبتاً ساده‌ای بوده و سعی برآن شده که در برگیرنده حوزه وسیعی از گروههای شغلی باشد. استخراج عوامل بر روی برنامه SPSS-X با استفاده از روش تجزیه و تحلیل موازی «هورن»^(۱۱) و روش حداقل میانگین ولیسر^(۱۲) جهت مشخص نمودن تعداد عوامل انجام می‌شود. هر دو روش، روش‌های مناسبی بوده و با مجموعه داده‌های واقعی مطابقت دارند. مقایسه نتایج حاصله با بکارگیری دو روش انجام می‌شود:

موردنپذیرش قرار گرفته اما امکان رسیدن به یافته‌های تازه‌تری از سوی بکارگیرندگان این آزمونها

اگرچه مدل پنج عاملی که غالباً بنام «پنج اصل»^(۱۰) شناخته شده، بطور فرازاینده‌ای

بررسی

سال بوده و ۵۰/۳ درصد از نمونه‌ها مذکور بودند. جور کردن خصوصیات نمونه‌ها با خصوصیات کل جمعیت مسن‌ها برای یک بررسی شخصیت، آنچنان ساده و معمولی نیست. بطور تصادفی دونمونه از کل نمونه‌ها انتخاب شدند. هر شرکت کننده می‌باشد به مجموعه‌ای کامل متشکل از ۴۸ مورد از نسخه ۵/۲ برنامه کامپیوتري پرسشنامه شخصیت شغلی، پاسخ می‌داد. این پرسشنامه حاوی ۳۱ معیار بود که هر کدام ۸ مورد سؤال داشت.

شرکت «سویل هولدورث» در بررسی خود دونمونه متمایز متشکل از ۱۰۰۰ شرکت کننده ارایه می‌کند که هریک از این نمونه‌ها برگرفته از بررسیهای مربوط به استانداردهای ملی است. نمونه‌ها از یک مجموعه ۲۵۱۳ نفری در بررسی اصلی گرفته شده و بصورت تصادفی انتخاب شده‌اند تا هر نمونه نماینده‌ای از سطح اجتماعی، وضعیت تأهل، سن و موقعیت جغرافیایی در درون انگلستان باشد. محدوده سنی از ۱۶ تا ۶۴

- * ۱- محاسبه ضرایب متجانس؛
- (۱۳) * ۲- روش ارزیابی مقایسه‌ای «ایورت»؛

نتایج

شماره دو، نتیجه حاصل از اجرای برنامه کامپیوتري مربوطه را با بکارگیری این عوامل نشان می‌دهد. ۵۵ درصد از پراکندگی حاصله، بوسیله این

شخصیت شغلی ارایه نموده عبارت بودند از: برونکرایس، تعابق، وجودان کار، عصبی بودن و صراحت یک عامل ششم نیز بنام سطح فعالیت بدست آمد. جدول

ابتدا تجزیه و تحلیل عوامل هر یک از ۳۱ معیار پرسشنامه انجام شد. نتایج بدست آمده (بسیار راه حل پنج عاملی است که استانتون برای پرسشنامه‌های

می‌شوند. ۳ الی ۴ عامل در یک دسته‌بندی دیگر و ۱۳ عامل در دسته‌بندی‌های فرعی و ترکیبی قرار می‌گیرند. همچنین جدول شماره ۳ نشان دهنده همبستگی میان جفت معیارهای دسته‌بندی فرعی است.

دسته‌بندی‌های اصلی و فرعی، نشان می‌دهد. تمام عوامل به غیر از عامل شماره ۲۰ کاملاً تشریح شده‌اند و این عامل فرضایک عامل غلط است. یازده معیار دریک دسته‌بندی اصلی تعریف

عوامل تبیین شد. پس از آن، تجزیه و تحلیل پرسشنامه‌های ۲۴۸ سوردی، نشان داد که ۲۱ عامل باید از دیگر عوامل جدا شود. جدول شماره ۳، شرح عوامل را بر حسب

- جدول شماره یک: پرسشنامه شخصیت شغلی پنتاگون و ارتباط آن با مدل عینی ۳۱ معیاری

مدل عینی	مدل پنتاگون	
ترغیب کننده	R1	معیارهای بیرونی
کنترل کننده	R2	
مستقل	R3	
تکرو	R4	
همگام	R5	
قابل اعتماد از نظر عموم	R6	
میانه رو	R7	معیارهای ذاتی
دموکرات	R8	
دلسوز	R9	
هنری	T3	
رفتاری	T4	
نسبتی (-)	T5	(صراحت)
متغیر	T6	
خيالاتی	T7	
مبتكر	T8	
عملی	T1	معیارهای مربوط به روشها
استدلالی (برپایه داده‌ها)	T2	
برنامه‌ریزی پیش‌ایش	T9	(وجدان کار)
آگاهی از جزئیات	T10	
وظیفه‌شناس	T11	
بی خیال (-)	F1	ثبات احساسی
نگران	F2	
بی احساس و خشن (-)	F3	
خوبشین (-)	F5	(عصبانیت اندک)
منتقد	F6	
فعال	F7	
رقابت کننده	F8	
طالب موفقیت	F9	
تصم	F10	
مقبول از نظر عموم	D1	نیرومندی

حل ۲۱ عاملی بود، چند عامل از دو یا چند معیار توسط دسته‌بندی پرسشها مشخص شدند.

متمايزنيستداما بطور کلی عوامل، با معیارهای اصلی مرتبط‌اند. در رضایت‌بخش‌ترین راه حل که راه

رویه‌رفته این تجزیه و تحلیل نشان داد که برخی از معیارهای مدل عینی از نظر روانسنجی کاملاً

نتایج بروزی

دارد. بیشترین اعتباری که پرسشنامه‌های شخصیت شغلی بدست آورده‌اند بواسطه بکارگیری معیارهای عینی است البته با توجه به قدرتمند بودن راه حل «پنج اصل» این امکان وجود دارد که برخی معیارها بتواند ۵ تا ۶ عامل اصلی را ارزیابی نموده و به همان اندازه نیز در پیش‌بینی معیارهای بیرونی خوب و کارآمد باشند. اثبات برتر بودن راه حل ۲۱ عاملی در پیش‌بینی معیارهای کوچکتر مستلزم بررسی و تلاش بیشتر در این زمینه است. بنظر ما، تنها نشان دادن ساختار مناسب راه حل ۲۱ عاملی برای پرسشنامه شخصیت شغلی کافی نیست بلکه باید عوامل مؤثر در نقش آزمونهای شخصیتی را نیز در این مقاله در نظر بگیریم. بخش آخر این مقاله بصورت مختصر در این رابطه بحث می‌کند.

روانسنجی سابقه چندان خوبی ندارند. مثلاً آزمون 16PF (یک آزمون شخصیتی ابداع شده توسط «کاتل^(۱۲)» با ۱۶ عامل برای شناخت شخصیت افراد) در بدست آوردن خصوصیات افراد، نه تنها به آنچه که از نظر تنوری مدنظر بود، دست نیافت، بلکه عوامل موجود در آن نیز هیچ شباهتی با عوامل مدنظر در آزمونهای شخصیتی نداشت. شاید تعدد ابعاد مدل عینی بیش از آنستکه بتوان با تجزیه و تحلیل پرسشها، آنها را از یکدیگر متمايز ساخت. اما از سوی دیگر، بمنظور می‌رسد که پرسشنامه شخصیت شغلی در تمایز عوامل اولیه، موفق‌تر از پرسشنامه‌های قبلی باشد.

انتخاب مدل‌های پنج یا بیست و یک عاملی، بستگی به اعتبار معیارها دارد که در مقدمه ذکر شد، به دیگر سخن، این انتخاب به پیش‌بینی معیارهای بیرونی بستگی

تجزیه و تحلیل عوامل هریک از معیارها، ارایه کننده راه حلی مطابق با بررسی ابتدایی ما روی مدل «پنج اصل» بود. اگرچه شاید عوامل دیگری نیز در این رابطه وجود داشته باشد. البته تجزیه و تحلیل پرسشنامه حاوی ۲۴۸ سؤال نشان داد که می‌توان توصیف بهتر و مناسبتری را از مدل ۲۱ بعدی بدست آورد. این بدان معناست که ممکن است ابعاد موجود در مدل ۳۱، معیاری بسیار زیاد و در مدل‌های دیگر بسیار کم باشد. آنگونه که «سویل» عنوان می‌کند، برای تمایز ۳۱ بعد، می‌توان بطور عینی دلایل مناسبی یافت. البته راه حل ۲۱ عاملی از نظر روانسنجی رضایت‌بخش‌تر بوده و تا ۱۸ معیار را می‌توان با آن سنجید. پرسشنامه‌هایی که با هدف ارزیابی تعداد زیادی از خصوصیات اصلی افراد (مثلًا بیش از ۱۰ مورد) تهیه می‌شوند، از نظر

بحث کلی در رابطه با آزمون شخصیتی

یک شغل آنچنان شواهد واضح و آشکاری وجود نداشته و هیچ اتفاق نظری نیز در رابطه با استفاده از ارزیابی شخصیت افراد در این باره نیست. «بلینک‌هورن»^(۱۶) و «جانسون»^(۱۷) به تعبیری، ادعا می‌نمایند که اعتقاد کامل به ارزیابی‌های شخصیتی بعنوان ابزار پیش‌بینی عملی، چیزی جز فربی دادن خود نیست. آنها بویژه بر تعبیرات غلط زیر تأکید دارند:

توسط شخصیتش شکل می‌گیرد چرا که این باور از نظر روانی سبب ایجاد یک حس ایمنی است. دلیل اول آنستکه عدم توفیق ما خارج از کنترل ماست و دوم آنکه هیچیک از ما حاضر نیستیم که در شکستهای بزرگ سهمیم باشیم. البته چندان عاقلانه نیست که عامل شخصیت را تنها عامل داشتن قدرت انجام یک کار بدانیم در واقع، برای پیش‌بینی موفقیت در انجام

نظر «ایزنک»^(۱۵) مبنی براینکه پرسش‌های مربوط به ساختار شخصیتی را نمی‌توان به تنها بعنوان دلیل روانسنجی تلقی نمود و همچنین ضروری بودن تئوریهای مبنی بر توسعه مورد تأیید ماست. آزمونهای شخصیتی، جزء آزمونهای نه چندان جذاب و دلچسب روانشناسی است. شاید بیشتر ما براین باور باشیم که موفقیت یا شکست هر فردی

- فعالیتهای توسعه‌ای که از لحاظ روش‌شناسی (متدولوزی) دچار اشکال هستند.

- همبستگیهای پیش‌بینی نشده

- سطوح مهم شغلی که بندرت باشانس ارتباط دارند

- همبستگیهای مقابل بسیار زیاد عوامل

زمانی بیشترین کاربرد را دارد که عامل «خود ادراکی» مهم باشد (مثل آراهنمایی و مشورت در رابطه با خط مشی) اما همین پرسشنامه‌ها در پیش‌بینی انجام واقعی شغل، کمترین کاربرد را دارند.

می‌رسد در حالیکه این آنستکه مثلاً اگر ۲۰ الی ۳۰ معیار شخصیتی برای ارزیابی توانایی انجام چند شغل پیش‌بینی شود، سازنده آزمون بصورت شناسی و تصادفی به همبستگیهای کافی

15- Eysenck

16- Blinkhorn

17- Johnson

جدول شماره دو- ماتریس الگوی مرتبه دوم عامل

توصیه می‌کنیم که آزمونهای شخصیت، با توجه و دقت کافی بکار گرفته شوند. این آزمونها را هیچگاه نمی‌توان به تنها بیکار برد. ما جهت ترکیب ارزیابیها به هنگام استفاده از پرسشنامه‌های شخصیتی، یک شکل ساده ترسیم نموده‌ایم.

شکل شماره یک، اهمیت ترکیب پرسشنامه‌های شخصیتی را دست کم با یک منبع اطلاعاتی دیگر پیرامون شاخص نشان می‌دهد (جایاییکه هاشور خورده است بیانگر حداقل نیازهای لازم به هنگام استفاده از چنین پرسشنامه‌ها است). با توجه به طبیعت یکسان اطلاعات، تلفیق پرسشنامه‌های شخصیتی با مصاحبه، چارچوب مناسبی را برای «بازخورد» و بحث پیرامون نتایج حاصله ارایه می‌کند. در حقیقت، برای اهمیت بازخورد، دلیل فراوانی وجود دارد. «شرکت سویل هولدورث» در پرسشنامه‌های شخصیت شغلی خود بیان می‌کند که این بازخورد شامل انگیزش‌های قانونی، اخلاقی و روابط عمومی است.

در راستای بهبود پرسشنامه نیستند. بتازگی، برای برخی دست‌اندرکاران این ارزیابیها شخصیتی، نگرانی‌هایی بوجود آورده است. یکی از نگرانی‌های اصلی، متغیر بودن دستورالعملها و معیارها در این زمینه است. برخی دستورالعملها در تمایز میان انواع گوناگون معیارها و در خاطرنشان ساختن محدودیتهای اساسی در بکارگیری آزمون و اطلاعات حاصله، توفیقی حاصل نمی‌کنند. «انجمن روانشناسی انگلستان»^(۱۸) اخیراً دست به بازنگری پرسشنامه‌های شخصیت شغلی و دستورات و موضوعات مربوطه زده است. این کار، اولین مقایسه جامع از ارزیابی‌های شخصیت است. بعلاوه، این انجمن برای اجتناب از استفاده غلط از این پرسشنامه‌ها، حداقل سطوح ابتدایی آموزش را برای بکارگیرندگان این آزمونها توصیه می‌کند. بواسطه این ارزیابیها باید از صحت و بالا بودن استانداردهای انتخاب آزمون اطمینان حاصل نمود.

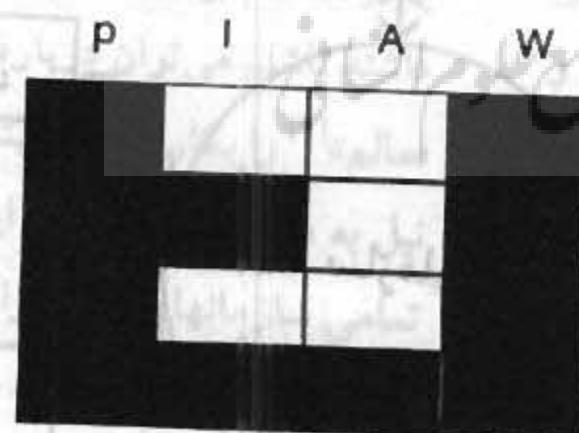
نگرانی دیگر از این جهت است که آزمونهای شخصیتی، بیشتر متکی برخود - گزارشی و شواهد ذهنی بوده و لذا در این پاسخها تحریفات بسیاری وجود دارد. تحریفاتی نظیر پاسخهای ساختگی و جعلی. البته هنگام تشکیل سوابق شخصیتی، ممکن است که دیگر افراد درون سازمان، اطلاعات داده شده را کاملاً ذهنی تلقی کنند و حتی پاسخ دهنده آزمون را به گونه‌ای غیرمنصفانه برچسب زنند.

نظر دیگر درباره ارزیابی شخصیتی که نظری خوبشینانه تر است، آنستکه اساساً پیش‌بینی شخصیت و خصوصیات جهت انجام یک شغل مفید است، به شرط آنکه بتوان پس از جمع آوری اطلاعات، نظرات ویژه و مناسب را ارایه نمود. مثلاً یکی از بررسیهای اخیر حاکی از آنستکه اگر روابط پیش‌بینی شده به اندازه کافی مهم و اساسی باشند، عملآ مفید خواهند بود. از اینرو، شاید انتقادات «بلینک هورن و جانسون» چندان هم بجا نباشند چرا که این نظرات چندان

جدول شماره سه: تشریح راه حل بیست و یک عاملی بر حسب دسته‌بندی‌های اصلی و فرعی

عوامل	دسته‌بندی اصلی	دسته‌بندی فرعی	همبستگی اصلی بین معیار	دسته‌بندی اصلی	دسته‌بندی فرعی	همبستگی
۱- کنترل کننده	R2		۳۹	T4	۳۱	
۲- همفکر و دلسوز	R9					۸۶
۳- میانه رو	R7					
۴- رقابت کننده	F8					
۵- خوش مشرب	R4, R6					
۶- دارای شخصیت پیچیده	T3					
۷- عملی	T1					
۸- فعال	F7					
۹- کنترل کننده احساسات	F4					
۱۰- استدلال بر پایه داده‌ها	T2					
۱۱- مقبولیت از نظر عامه	D1					
۱۲- مصمم	F10					
۱۳- آگاه از جزئیات	T11					
۱۴- بی‌خیال	F1, F3					
۱۵- سنتی	T5					
۱۶- دموکرات	F5					
۱۷- خوش بین	T8					
۱۸- مستقل	R5					
۱۹- کارآفرین و پیشگام						
۲۰- همگام						
۲۱- همگام						
* همبستگی میان F3, F1						

شکل شماره یک: ترکیب پرسشنامه‌های شخصیتی با دیگر منابع اطلاعاتی

P: پرسشنامه‌های شخصیتی

I: ارزیابی علاقه

A: ارزیابی توانایی

W: مصاحبه

شخصیتی خواهد بود. اهمیت این افراد، محظوظ و آگاه باشد. ما براین باوریم که جدای از بحثهای هرچه بهتر شدن عملکرد بخش دانشگاهی، قرن آینده شاهد تجارتی تاحد ممکن خواهد شد.

افراد، محظوظ و آگاه باشد. ما موضوع ازان جهت است که موجب برآوریم که جدای از بحثهای دانشگاهی، قرن آینده شاهد بکارگیری روزافزون پرسشنامه‌های تجارتی تاحد ممکن خواهد شد.

سازمانها باید در مقابل مسئله بکارگیری پرسشنامه‌های شخصیتی بعنوان تنها وسیله ارزیابی و پیش‌بینی خصوصیات